

POSTANOWIENIE

10 października 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Dariusz Dończyk

na posiedzeniu niejawnym 10 października 2024 r. w Warszawie

w sprawie z wniosku S.D.

z udziałem A.D.

o umieszczenie w szpitalu psychiatrycznym,

na skutek skargi kasacyjnej A.D.

od postanowienia Sądu Okręgowego w Kielcach

z 26 kwietnia 2022 r., II Ca 367/22 (II WSC 3/24),

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

2. przyznaje r.pr. A.T. od Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Kielcach kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych, podwyższoną o kwotę podatku od towarów i usług, tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej uczestniczce z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.

(A.G.)

UZASADNIENIE

Określone w art. 398⁴ § 2 k.p.c. (w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. w postępowaniu nieprocesowym) wymaganie uzasadnienia w skardze kasacyjnej wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania zostaje spełnione, jeśli skarżący wykaże, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących

rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. może być zatem osiągnięty jedynie przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które – zgodnie z art. 398⁹ § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. – będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania. Na tych jedynie przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W skardze kasacyjnej wniesionej od postanowienia Sądu Okręgowego w Kielcach z 26 kwietnia 2022 r., sygn. akt II Ca 367/22, uczestniczka A.D., wniosła o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania. Skarga oparta jest na obu podstawach kasacyjnych, tj. naruszeniu prawa materialnego (art. 828 § 1 w zw. z art. 5, 58 § 2 i 3 k.c. oraz art. 385¹ k.c.; art. 6 w zw. z art. 828 § 1 k.c.) oraz naruszeniu przepisów postępowania (art. 232 k.p.c. i art. 381 k.p.c.). Uczestniczka wniosła o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, powołując się na podstawy określone w art. 398⁹ § 1 pkt 1, 2, 3 i 4 k.p.c.

Odnosząc się w pierwszej kolejności do przesłanki istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), należy stwierdzić, że skarżąca sformułowała je w postaci zapytania skierowanego do Sądu Najwyższego, a mianowicie: „Czy dołączenie orzeczenia lekarza psychiatry szczegółowo uzasadniającego potrzebę leczenia w szpitalu psychiatrycznym (spełniającego warunki określone w art. 30 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego) do wniosku o wszczęcie przez sąd opiekuńczy postępowania na podstawie art. 29 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego w sprawie o umieszczenie w szpitalu psychiatrycznym bez zgody wymaganej w art. 22 tej ustawy – w sytuacji, gdy nie zachodzą równocześnie przesłanki wszczęcia postępowania określone w art. 30 ust. 3 tej ustawy - stanowi bezwzględną przesłankę procesową decydującą o dopuszczalności drogi sądowej na podstawie art. 42 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego w zw. z art. 1 i 2 § 1 k.p.c., a tym samym czy brak załączonego do wniosku orzeczenia lekarza psychiatry szczegółowo uzasadniającego potrzebę leczenia w szpitalu psychiatrycznym (art. 30 ust. 1 i 2 ustawy) i równoczesny brak spełnienia warunków dopuszczalności nadania sprawie biegu określonych w art. 30

ust. 3 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego stanowi przesłankę nieważności postępowania cywilnego prowadzonego na podstawie takiego wniosku określoną w art. 379 pkt 1 k.p.c. (niedopuszczalność drogi sądowej) której następstwem jest zwrot wniosku (art. 30 ust. 2 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego) ewentualnie odrzucenie wniosku na podstawie art. 199 § 1 pkt 1 k.p.c., czy też wyżej wymienione wady są wyłącznie brakiem formalnym wniosku, który w przypadku błędnego wszczęcia postępowania przez sąd (tj. pomimo braku załączonego orzeczenia lekarskiego zgodnie z art. 30 ust. 1 i 2 ustawy i braku przesłanek wszczęcia postępowania na podstawie art. 30 ust. 3 ustawy) nie powoduje nieważności postępowania, ale pozwala sądowi na dalsze prowadzenie postępowania dowodowego i wydanie rozstrzygnięcia co do istoty sprawy.”

W orzecznictwie Sądu Najwyższego wyjaśniono, że o ile skarżący powołał się na przyczynę określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., powinien odpowiednio sformułować zagadnienie prawne, wskazać przepisy prawa, na których tle zagadnienie się wyłoniło oraz przedstawić argumentację jurydyczną uzasadniającą możliwość rozbieżnych ocen prawnych oraz świadczącą o istotności tego zagadnienia (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11, z 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14, niepubl. i z 9 kwietnia 2015 r., V CSK 547/14, niepubl.). Zgodnie z ugruntowanym w orzecznictwie Sądu Najwyższego poglądem, za istotne zagadnienie prawne w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. uznaje się zagadnienie nowe i dotychczas niewyjaśnione. Zagadnienie jest istotne, jeżeli jego rozstrzygnięcie ma znaczenie dla ukierunkowania praktyki sądowej i rozstrzygnięcia sprawy, w której zagadnienie powstało (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 18 września 2012 r., II CSK 180/12, niepubl. oraz z 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14, niepubl.), wywołuje poważne wątpliwości, a zarazem nie było dotychczas rozstrzygnięte w judykaturze albo dotychczasowe orzecznictwo wymaga zmiany (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 24 sierpnia 2016 r., II CSK 94/16, niepubl.). Kwestia taka powinna spełniać wymagania stawiane zagadnieniu prawnemu przedstawianemu Sądowi Najwyższemu przez sąd drugiej instancji w razie powstania poważnych wątpliwości (art. 390 § 1 k.p.c. - zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2014 r., I UK 361/13 oraz z 14 września 2012 r., I UK 218/12), których nie można rozwiązać

za pomocą powszechnie przyjętych reguł wykładni prawa (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 8 maja 2015 r., III CZP 16/15, niepubl. oraz z 24 października 2012 r., I PK 129/12, niepubl.). Chodzi przy tym wyłącznie o poważne wątpliwości, wykraczające poza poziom zwykłych wątpliwości prawnych, które powstają niemal w każdym procesie decyzyjnym.

Skarżąca nie spełniła wymagań stawianych w orzecznictwie Sądu Najwyższego w zakresie wykazania wskazanej wyżej przyczyny kasacyjnej. Analiza uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, mimo obszerności, nie pozwala na stwierdzenie, że skarżąca wykazała przytoczoną przyczynę kasacyjną, gdyż zagadnienie przedstawione przez skarżącą nie zawiera przekonującego wyводу prawnego wykazującego występowanie w sprawie istotnych zagadnień prawnych oraz jest pozbawione waloru nowości. Dodatkowo, samo pytanie jest na tyle rozbudowane, że jego sens jest niejasny. W istocie sprowadza się do kwestii: „Czy dołączenie orzeczenia lekarza psychiatry, uzasadniającego potrzebę leczenia w szpitalu psychiatrycznym (zgodnie z art. 30 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego), do wniosku o wszczęcie postępowania na podstawie art. 29 ust. 1 i 2 tej ustawy, w sytuacji gdy nie zachodzą przesłanki z art. 30 ust. 3, stanowi bezwzględną przesłankę procesową decydującą o dopuszczalności drogi sądowej? Czy brak takiego orzeczenia oraz brak przesłanek z art. 30 ust. 3 powoduje nieważność postępowania cywilnego (art. 379 pkt 1 k.p.c.), skutkującą zwrotem lub odrzuceniem wniosku, czy też jest to jedynie brak formalny, który nie powoduje nieważności postępowania, ale pozwala sądowi na dalsze prowadzenie postępowania dowodowego i wydanie rozstrzygnięcia co do istoty sprawy?”. Przedstawione kwestie mogą zostać rozstrzygnięte za pomocą powszechnie przyjętych reguł wykładni prawa. Problematyka ta była już przedmiotem analizy Sądu Najwyższego, choć nie udzielono bezpośredniej odpowiedzi na zagadnienie prawne. Poniższe argumenty przemawiają jednak za uznaniem, że w sprawie nie występuje sformułowane w skardze kasacyjnej zagadnienie prawne dotyczące dopuszczalności drogi sądowej. W przypadku braku dołączenia orzeczenia lekarza psychiatry do wniosku o umieszczenie w szpitalu psychiatrycznym bez zgody pacjenta, należy wskazać, że zgodnie z art. 30 ust. 2 ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia

psychicznego, niedołączenie takiego orzeczenia co do zasady skutkuje zwrotem wniosku. Przepis ten ma na celu zapewnienie, że decyzje o przymusowym leczeniu są podejmowane na podstawie rzetelnych i szczegółowych opinii medycznych. Jednakże, art. 30 ust. 3 powyższej ustawy, przewiduje wyjątek od tej zasady. Jeśli treść wniosku lub załączone doń dokumenty uprawniają do przypuszczenia zasadności przyjęcia do szpitala psychiatrycznego, a złożenie orzeczenia lekarskiego nie jest możliwe, sąd może zarządzić poddanie osoby, której dotyczy wniosek, odpowiedniemu badaniu. W związku z tym, zwrot wniosku nie ma bezwarunkowego charakteru, a ocena, czy przedłożenie orzeczenia lekarskiego jest możliwe, należy do sądu meriti. Sąd powinien dokonać tej oceny z uwzględnieniem osoby składającej wniosek oraz ewentualnych trudności w uzyskaniu tego orzeczenia przed wszczęciem postępowania. W świetle powyższego, brak załączenia orzeczenia lekarza psychiatry nie stanowi bezwzględnej przesłanki procesowej decydującej o niedopuszczalności drogi sądowej. Sąd ma możliwość przełamania tego braku, jeśli uzna, że istnieją inne przesłanki do kontynuowania postępowania. W związku z tym, w przypadku braku załączonego orzeczenia lekarskiego, sąd może zarządzić odpowiednie badanie osoby, której dotyczy wniosek, co pozwala na dalsze prowadzenie postępowania dowodowego i wydanie rozstrzygnięcia co do istoty sprawy. Warto przy tym odwołać się do orzecznictwa Sądu Najwyższego, które potwierdza powyższe stanowisko. W postanowieniu Sądu Najwyższego z 15 marca 2023 r., sygn. akt I CSK 2500/23, Sąd Najwyższy stwierdził, że „niedołączenie orzeczenia lekarskiego do wniosku o przyjęcie do szpitala psychiatrycznego bez zgody pacjenta co do zasady skutkuje zwrotem wniosku, jednakże jeśli treść wniosku lub załączone dokumenty uprawniają do przypuszczenia zasadności przyjęcia, a złożenie orzeczenia nie jest możliwe, sąd może zarządzić odpowiednie badanie osoby, której dotyczy wniosek”. Sąd Najwyższy podkreślił również, że „zwrot wniosku nie ma bezwarunkowego charakteru, a ocena możliwości przedłożenia orzeczenia lekarskiego należy do sądu meriti”. W tym zakresie wypowiedział się też Sąd Najwyższy w postanowieniu z 30 lipca 2019 r., IV CSK 320/19. Brak załączenia orzeczenia lekarza psychiatry nie stanowi zatem bezwzględnej przesłanki procesowej decydującej o niedopuszczalności drogi sądowej, jeśli istnieją inne dowody uprawniające do przypuszczenia zasadności przyjęcia do

szpitala psychiatrycznego. W związku z powyższym, istnieje już ustalone orzecznictwo, które rozstrzyga tę kwestię, co oznacza, że zagadnienie nie jest nowe i nie wymaga ponownego rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy. Mając na uwadze szczegółowość zagadnienia prawnego, należy też uznać, że skarżąca w istocie dąży nie do uzyskania abstrakcyjnej odpowiedzi dotyczącej wykładni określonych przepisów, ale do oceny trafności wydanego rozstrzygnięcia na płaszczyźnie subsumpcji.

W skardze podniesiono również konieczność dokonania wykładni art. 30 ust. 3 ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego, wskazując na poważne wątpliwości interpretacyjne dotyczące warunku „jeżeli treść wniosku uprawdopodobnia zasadność przyjęcia do szpitala psychiatrycznego”. Skarżąca zauważyła, że przepis ten budzi wątpliwości w kontekście utrwalonego orzecznictwa sądów powszechnych dotyczącego instytucji uprawdopodobnienia w rozumieniu art. 243 k.p.c., które zazwyczaj wyklucza możliwość uprawdopodobnienia okoliczności uzasadniających wszczęcie postępowania wyłącznie na podstawie treści wniosku. Skarżąca podkreśliła brak orzecznictwa wyjaśniającego, jak rozumieć „uprawdopodobnienie” na gruncie art. 30 ust. 3 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego, oraz wskazała na konieczność rozważenia, czy warunek ten może stanowić samodzielną podstawę wszczęcia postępowania. Zwrócono uwagę, że określenie przesłanki wszczęcia postępowania w sposób dowolny może być sprzeczne z wykładnią przepisów ustawy o ochronie zdrowia psychicznego w kontekście Konstytucji i ustaw dotyczących ochrony dóbr osobistych jednostki.

Wniosek ten oparto zatem na przesłance z art. 398⁹ § 1 pkt 2 (zdanie drugie) k.p.c. Odnośnie do tej przesłanki, należy zauważyć, że przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na potrzebę wykładni przepisów prawa wymaga od skarżącego określenia, które przepisy wymagają wykładni Sądu Najwyższego, ze wskazaniem, na czym polegają związane z tym poważne wątpliwości lub z przedstawieniem rozbieżności w orzecznictwie sądów (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, Biuletyn SN, 2002, nr 7, s. 10). Powołanie się na potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących poważne

wątpliwości wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo że budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w orzecznictwie w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 8 marca 2007 r., II CSK 84/07, z 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, z 23 kwietnia 2015 r., I CSK 691/14 i z 30 listopada 2023 r., I CSK 6472/22). Konieczne jest opisanie tych wątpliwości lub rozbieżności, wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, a także przedstawienie własnej propozycji interpretacyjnej (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 8 lipca 2009 r., I CSK 111/09). Skarżącego obciąża obowiązek przedstawienia odrębnej i pogłębionej argumentacji prawnej wskazującej na zaistnienie powołanej okoliczności uzasadniającej przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, zawierającej szczegółowy opis tego, na czym polegają poważne wątpliwości interpretacyjne (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego z 8 lipca 2009 r., I CSK 111/09, z 12 grudnia 2008 r., II PK 220/08 i z 11 czerwca 2019 r., V CSK 613/18). Wykonując ten obowiązek, skarżący powinien przedstawić także, czy w odniesieniu do przepisów budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, były już wypowiedzi Sądu Najwyższego oraz czy usunęły one wskazane przez skarżącego wątpliwości co do wykładni tych przepisów, czy też również zawierają niejednolite stanowiska.

Mając na względzie wskazane wymogi stawiane w orzecznictwie Sądu Najwyższego wykazaniu przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c., należy stwierdzić, że skarżąca nie sprostала tym wymaganiom. Pomimo rozbudowanego wniosku i obszerności rozważań w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie wykazano potrzeby wykładni art. 30 ust. 3 ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego z uwagi na poważne wątpliwości interpretacyjne dotyczące warunku „jeżeli treść wniosku uprawdopodobnia zasadność przyjęcia do szpitala psychiatrycznego”. Skarżąca nie przedstawiła wystarczających racji na istnienie poważnych wątpliwości interpretacyjnych ani rozbieżności w orzecznictwie, które uzasadniałyby potrzebę wykładni podanej regulacji w kontekście wskazanej przyczyny kasacyjnej. Należy wskazać, że art. 30 ust. 3 ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego został

wprowadzony w celu zapewnienia szybkiej i skutecznej ochrony zdrowia psychicznego osób, które mogą stanowić zagrożenie dla siebie lub innych. Warunek „jeżeli treść wniosku uprawdopodobnia zasadność przyjęcia do szpitala psychiatrycznego” należy więc interpretować w sposób umożliwiający sądom elastyczne i szybkie działanie w sytuacjach wymagających natychmiastowej interwencji. W kontekście ochrony zdrowia psychicznego, uprawdopodobnienie zasadności przyjęcia na podstawie treści wniosku jest wystarczające do wszczęcia postępowania, zwłaszcza gdy istnieje ryzyko poważnego zagrożenia dla zdrowia lub życia pacjenta lub innych osób. Należy zauważyć, że art. 243 k.p.c. dotyczy ogólnych zasad postępowania cywilnego, które nie zawsze mogą być bezpośrednio stosowane do regulacji dotyczących ochrony zdrowia psychicznego. W przypadku art. 30 ust. 3 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego, ustawodawca celowo wprowadził możliwość wszczęcia postępowania na podstawie treści wniosku, aby zapewnić szybkie reakcje na sytuacje kryzysowe. Interpretacja tego przepisu powinna uwzględniać cel ochrony zdrowia psychicznego i bezpieczeństwa publicznego, co jest zgodne z intencją ustawodawcy i nie narusza przepisów Konstytucji ani ustaw dotyczących ochrony dóbr osobistych jednostki. Oznacza to, że uprawdopodobnienie zasadności przyjęcia do szpitala psychiatrycznego może opierać się zarówno na treści wniosku, jak i na załączonych do niego dokumentach. Jeżeli treść wniosku lub załączone dokumenty uprawdopodobniają zasadność przyjęcia do szpitala psychiatrycznego, a złożenie orzeczenia lekarskiego nie jest możliwe, sąd zarządza poddanie osoby odpowiedniemu badaniu. W praktyce, sąd ocenia całość przedstawionych materiałów, aby stwierdzić, czy istnieją podstawy do przyjęcia do szpitala psychiatrycznego.

Gdy chodzi o trzecią przyczynę kasacyjną (z art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.), należy zauważyć, że skarżąca podniosła ją rezerwowo, w przypadku gdyby Sąd Najwyższy rozstrzygnął przedstawione zagadnienie prawne oraz sposób interpretacji art. 30 ust. 3 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego zgodnie z jej stanowiskiem. Strona, powołując się na tą przyczynę kasacyjną wskazała bowiem, że jeśli Sąd Najwyższy uzna, iż postępowanie na podstawie art. 29 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego wszczęte i prowadzone z naruszeniem art. 30 ust. 1-3 tej ustawy w zw. z art. 42 tej ustawy oraz art. 1 i 2 § 1 k.p.c. i art. 506 k.p.c.

jest niedopuszczalne, a w niniejszej sprawie brak było podstaw do jego wszczęcia, ponieważ wniosek nie uprawdopodobniał zasadności przyjęcia do szpitala psychiatrycznego, to postępowanie prowadzone bez wymaganego orzeczenia lekarza psychiatry lub innych dokumentów spełnia przesłankę nieważności z art. 379 pkt 1 k.p.c. w zw. z art. 391 i art. 386 § 3 k.p.c. zarówno przed Sądem pierwszej, jak i drugiej instancji. Ponieważ jednak Sąd Najwyższy nie rozstrzygnął zgodnie ze stanowiskiem skarżącej w zakresie przyczyn z punktu pierwszego i drugiego, przesłanka ta (przyczyna trzecia) de facto nie zaktualizowała się jako podstawa żądania zgłoszonego w ramach wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Skarżąca wskazała ponadto, że w sprawie zachodzi oczywiste naruszenie przepisów prawa dotyczących wyłączeniu biegłego sądowego wydającego w sprawie opinie w związku z jego co najmniej dwukrotnymi kontaktami z wnioskodawcą przed i podczas toczącego się postępowania sądowego. W świetle orzecznictwa sądów wzbudza to uzasadnione wątpliwości co do jego bezstronności w sprawie, co również uzasadnia przyjęcie niniejszej skargi kasacyjnej do rozpoznania gdyż spełnia przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Odnosząc się do skonkretyzowanej przez skarżącą przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., należy stwierdzić, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego wyjaśniono, że zachodzi ona wówczas, kiedy zasadność zarzutów podniesionych w skardze kasacyjnej wynika *prima facie*, bez głębszej analizy prawnej. Dotyczy to więc jedynie kwalifikowanych uchybień przepisom prawa materialnego albo procesowego, zarzucanym sądowi drugiej instancji w skardze kasacyjnej, o charakterze elementarnym i oczywistym, polegających w szczególności na oparciu rozstrzygnięcia na wykładni przepisu oczywiście sprzecznej z jednolitą i ugruntowaną jego wykładnią przyjmowaną w orzecznictwie i nauce prawa, na zastosowaniu przepisu, który już nie obowiązywał względnie na oczywiście błędnym zastosowaniu określonego przepisu w ustalonym stanie faktycznym. Do wykazania oczywistej zasadności skargi powinno wystarczyć jedno konkretne twierdzenie, jedna stanowcza, przekonująca od razu teza, wskazująca racje podważające rozstrzygnięcie poddane krytyce i zaskarżeniu. W rezultacie

oczywista zasadność skargi kasacyjnej może wynikać tylko z oczywistych błędów sądu spowodowanych rażącym naruszeniem zasad wykładni lub stosowania prawa. Na tym właśnie polega "oczywista" zasadność środka zaskarżenia w rozumieniu przyjętym w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 17 grudnia 2019 r., IV CSK 307/19, niepubl.). Konieczność zawarcia w skardze kasacyjnej odrębnego elementu w postaci uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁴ § 2 k.p.c.), obok innych elementów konstrukcyjnych skargi (art. 398⁴ § 1 pkt 1-3 k.p.c., w tym uzasadnienia podstaw skargi kasacyjnej (art. 398⁴ § 1 pkt 2 k.p.c.) oznacza, że w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania należy wykazać bez potrzeby i możliwości sięgania do uzasadnienia podstaw skargi kasacyjnej o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej.

Wymagania tego nie spełnia uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej wniesionej przez uczestniczkę, gdyż nie przytoczono naruszenia przepisów prawa, które w oczywisty sposób zostały naruszone. Jedynie ogólnie wskazano na naruszenie przepisów dotyczących wyłączenia biegłego sądowego wydającego w sprawie opinie, przedstawiając argumenty odnoszące się do konkretnej sytuacji procesowej. Uzasadnienie wniosku nie zawiera jasnego i przekonującego wyводу wykazującego oczywistą zasadność skargi, lecz jest w istocie oceną, że naruszenia tych przepisów przez Sąd miało charakter oczywisty. Brak bezstronności biegłego przy wydawaniu opinii w sprawie może stanowić przesłankę do jego wyłączenia, jednakże w niniejszym przypadku skarżąca nie przedstawiła przekonujących, widocznych *prima facie* twierdzeń wykazujących racje podważające rozstrzygnięcie poddane krytyce i zaskarżeniu. Rekapituluując te rozważania, stwierdzić trzeba, iż powołana przez uczestniczkę przesłanka uzasadniająca przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie została wykazana. Należy wskazać, że zakres badania sprawy w ramach przedsądu nie uprawnia Sądu Najwyższego do oceny zasadności zarzutów zawartych w skardze kasacyjnej na tym etapie postępowania. Nie jest zadaniem Sądu Najwyższego doszukiwanie się w uzasadnieniu podstaw kasacyjnych jurydycznej argumentacji mającej wykazać kwalifikowaną postać naruszenia prawa, która potwierdzałaby oczywistą zasadność skargi kasacyjnej. Na tym bowiem etapie postępowania

(przedsąd) podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie nie podlegają jeszcze badaniu. Podstawy kasacyjne podlegają rozpoznaniu dopiero po przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W sprawie nie zachodzi także nieważność postępowania, którą Sąd Najwyższy bierze pod rozwagę – w granicach zaskarżenia – z urzędu (art. 398¹³ § 1 k.p.c.).

Z przytoczonych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

O przyznaniu radcy pr. A.T. od Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Kielcach kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej uczestniczce z urzędu w postępowaniu kasacyjnym, obejmujących opłatę w kwocie 240 zł podwyższoną o kwotę podatku od towarów i usług – na stosowny wniosek zawarty w skardze kasacyjnej – Sąd Najwyższy postanowił na podstawie § 14 ust. 1 pkt 3 w zw. z § 16 ust. 4 pkt 2 i § 4 ust. 1 i 3 w zw. z § 24 w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa albo jednostki samorządu terytorialnego kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (Dz.U. z 2024 r., poz. 764).

(A.G.)

[ał]